

# Samen op weg naar een toekomstbestendige poh-ggz

Veel huisartsen hebben één of meerdere poh-ggz'ers in de praktijk werkzaam, wat positieve resultaten oplevert. Denk hierbij aan verbeterde toegankelijkheid van zorg, vroegtijdige interventies en verlichting van huisartsen. Ondanks deze successen staan er uitdagingen voor de deur. Niek Janssen, directeur Praktijksteun, vertelt over deze uitdagingen, de vereiste beweging en de concrete stappen om (poh-)ggz-zorg toegankelijk te houden.

TEKST: WIESJE VAN WOERKUM BEELD: PRAKTIJKSTEUN

De groeiende zorgvraag en een uitdagende arbeidsmarkt zorgen voor langere wachttijden bij zorgaanbieders. Concreet bij de poh-ggz zien we de wachttijden ontstaan als gevolg van een toename van mentale gezondheidsvraagstukken, sociale problematiek, overbruggingszorg door wachtlijsten bij de ggz en een stijging van chronische problematiek.

Onder andere het Integraal Zorgakkoord is mede als reactie hierop ontstaan en streeft naar kwalitatieve, toegankelijke en betaalbare zorg. "Iets wat helaas geen vanzelfsprekendheid meer is", stelt Janssen.

## Belang van verandering

Als we blijven doen wat we deden, krijgen we wat we kregen. Aangezien er gisteren sprake was van een vastlopend zorgstelsel, is het geen optie om het morgen op dezelfde manier te blijven doen. "Het is essentieel om kritisch naar ons werk te kijken en ons te concentreren op onze eigen invloedssfeer. Samen met de ggz en het sociaal domein kunnen we impact hebben door op een andere manier naar zorg en welzijn te kijken."

Er is toenemende noodzaak om:

- Instroom te verminderen door bijvoorbeeld verbeterde toegeleiding en preventie.
- Niet-zorgvragen niet met zorg te beantwoorden. Goede samenwerking met het sociaal domein en het inzetten van het eigen netwerk van een patiënt kunnen hierbij helpen.
- Digitaal te werken. Kunnen we op afstand arbeidscapaciteit inzetten? Of kunnen sommige werkzaamheden vervangen worden?
- Korter te behandelen. Bijvoorbeeld door patiënten beter voor te bereiden, het goed managen van ver-

wachtingen en het stimuleren van professionals in het 'durven loslaten'.

- Niet te medicaliseren. Medicatie creëert een afhankelijkheid en daarmee een aanspraak op zorg.
- Meer mensen met dezelfde capaciteit te begeleiden, bijvoorbeeld door groepsbehandeling.

## Samenwerking en organisatie

Om aan bovenstaande invulling te geven zijn twee onderwerpen cruciaal: 1) samenwerking met partners, en 2) de wijze waarop de (poh-)ggz in de praktijk is georganiseerd.

### Samenwerking met partners

Janssen: "Het sociaal domein, de huisartsenzorg en de ggz hebben een behoorlijke tijd los van elkaar gefunctioneerd. Dit was mede ingegeven door de (financiële) schotten en de 'ketengedachte'. De laatste jaren hebben deze domeinen elkaar iets beter leren kennen. Enkele vormen van samenwerking zijn ontstaan, denk aan consultatie en het multidisciplinaire overleg. Echter, om echt de gezondheid van mensen te bevorderen is een intensievere samenwerking noodzakelijk." Samenwerking is niet een doel op zich. Samenwerking moet iets toevoegen of oplossen.

### Wijze waarop (poh-)ggz in de praktijk is georganiseerd

Janssen: "In de kern gaat het erom dat je doet wat past bij de patiëntenpopulatie en visie die de huisartsenpraktijk heeft op psychische problematiek. Dit met de focus op het verbeteren van gezondheid, met een steeds grotere rol voor de maatschappij." Vanuit deze gedachte maakt Praktijksteun de vertaalslag naar een zestal thema's:

- Eigen werkwijze poh-ggz: Welke aanpassing in de

eigen werkwijze maakt impact? Er kan een vertaling worden gemaakt van het programma 'Meer Tijd Voor de Patiënt' naar ggz-problematiek. Maar ook, hoezeer is de praktijk en poh-ggz bezig met instroom, doorstroom en uitstroom? De vraag naar zorg is zo groot dat we het niet allemaal kunnen oppakken. Normaliseren, alternatieve oplossingen aandragen en durven loslaten zijn daarbij passende gespreksonderwerpen.

- Samenwerking in de huisartsenpraktijk: Hoe wordt de samenwerking binnen de praktijk vormgegeven? Vinden structurele werkoverleggen plaats en welke rol heeft de poh-ggz op die momenten?
- Samenwerking rondom de huisartsenpraktijk: Met wie wil je samenwerken? En wat moet de samenwerking oplossen? Vervolgens kunnen keuzes worden gemaakt in de te betrekken partijen en de samenwerkingsvorm.
- Zorgaanbod in de huisartsenpraktijk: Wat kun je bieden aan patiënten op momenten dat jij niet beschikbaar bent? Denk aan psycho-educatie en online zelfhulp. Iemand moet in de basis uiteindelijk ook zonder professional verder kunnen.
- Digitaal werken: In hoeverre worden digitale mogelijkheden ingezet? Kan de patiënt meer onderdeel worden van jouw werkproces?
- Borging kwaliteit (poh-)ggz zorgverlening: Bijvoorbeeld door het organiseren van scholingen, intervisies, begeleiding en intercollegiaal contact. Deze aspecten mogen om inhoud gaan, maar ook over vaardigheden die nodig zijn in deze verandering.

**"Samen met de ggz en het sociaal domein kunnen we impact hebben door op een andere manier naar zorg en welzijn te kijken."**

## Hoe kunnen poh-ggz'ers bijdragen aan het toegankelijk houden van zorg?

"Onze poh-ggz collega's hebben handvatten gekregen om verandering teweeg te brengen", vertelt Janssen. "Hierbij ondersteunen we ze uiteraard. Kort samengevat gaat dit over jezelf positioneren als poh-ggz in de huisartsenpraktijk. Het gaat niet alleen om deskundigheid, maar ook om actieve beschikbaarheid, zichtbaarheid en samenwerking binnen het team. We adviseren de poh-ggz het gesprek aan te gaan en met collega's binnen de huisartsenpraktijk – vanuit een visie en eventuele praktijkscan – bewuste



keuzes te maken in de noodzakelijke en gewenste interventies die impact hebben op de toegankelijkheid van zorg.

Belangrijk is ook dat besproken wordt wie welke rol in deze beweging pakt. Zo kan een poh-ggz een rol spelen in het vormgeven van samenwerkingen, en het op de juiste plek adresseren van verbetervoorstellen."

## Conclusie

Toekomstbestendige (poh-)ggz gaat over de continue reflectie op werkwijzen en samenwerkingen. Dit met als doel de huisartsenzorg en poh-ggz beschikbaar te houden voor degenen die deze professie het hardste nodig hebben. Door actief aan de slag te gaan, kunnen poh-ggz'ers een significante impact hebben op de beschikbaarheid van huisartsen- en poh-ggz-zorg. Interesse om te sparren over de toekomstbestendige poh-ggz of geïnteresseerd in concrete interventies? We horen het graag. Want alleen samen zorgen we ervoor dat zorg voor iedereen toegankelijk blijft.

## Contact

Niek Janssen  
n.janssen@praktijksteun.nl  
088-2013820

*Ben je poh-ggz en wil je met dit onderwerp aan de slag? Dan nodigen we je uit voor het congres 'van Dromen naar Doen' op 29 mei 2024. Meer informatie: [www.pohggzcongres.nl](http://www.pohggzcongres.nl)* <<